

Kmet, delavec
in obrtnik
naj bodo naro-
du vodnik!

Izhaja vsako sredo.
Mesečna:
za celo leto Din 30'—
za pol leta " 16'—
za inozemstvo
za celo leto Din 50'—
Inserati po tarifu. — Ple-
menim vprašanjem naj
se priloži znamko za od-
govor. — Ne frankirana
pisma se ne sprejemajo.

Kmetski list

Vsakdo vživa,
vse sadove
svojega dela in
marljivosti!

Rokopis se ne vra-
čajo. — Plača in toži
se v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kolodvorski
ulici št. 7. — Telefon
ntor. št. 2506. — Račun
pri poštini hranilnici
št. 14.194.

D. I. Rosina:

Socijalna enotnost vasi.

Svoj čas, ko sem obiskoval shode, so mi često pravili: »Vidite, težko je in naše gibanje se ne more prav razširiti. Večina misli, da v kmetski pokret spadajo samo kmetje; »močni«, »samostojni« kmetje. Kočarji in kmečki delavci, da so od kmečkega gibanja izključeni.«

Ker zavisi uspeh kmetskega gibanja, kot vsenarodnega pokreta celega podeželja, baš od pravilne rešitve in razumevanja teh vprašanj, hočem o njih na kratko govoriti.

Razmerje med kmeti v Sloveniji.

V Sloveniji imamo kmetskih posestev preko 20 oralov razmeroma malo. Preko 70% je srednjih in malih kmetov ter kmečkih delavcev. Veleposestnikov preko 50 oralov orane zemlje ali recimo 100 oralov gozda pa je itak vsaj v privatnih rokah tako malo, da ne pridejo v poštev pri reševanju socialnih vprašanj celega kmetstva. Težišče leži tedaj brez dvoma na malih in srednjih kmečkih posestvih. K malemu kmetskemu posestvu, t. j. 1—5 oralov, pa lahko štejemo tudi kočarje.

Če se gospodarsko-socialni interesi le-teh krijejo, to je, če gospodarski prospeh enih pomeni tudi gospodarski prospeh drugih in narobe, potem lahko govorimo o socialni enotnosti vasi in podeželja. V nasprotnem slučaju, če se njih gospodarski interesi križajo in si nasprotujejo, je vas socialno razbita na dva — ali več — gospodarsko si sovražnih taborov. Samo v prvem slučaju, samo če cela vas, ne glede na to, ali je kdo malo bolj bogat in drugi malo bolj reven, občuti, da je njen gospodarski interes skupen in skupen tudi gospodarski cilj, bo kmetski pokret prej ali slej obvladal in pritegnil vse podeželje in postal res gibanje v kulturnem in gospodarskem pomenu. Sicer bi ostal zastopnik in branitelj le poedinih gospodarskih krogov podeželja in bi si narodno in gospodarskopreporoditvene sile ne mogel pripisovati, kakor si jo po pravi pripisuje.

Važnost vasi.

Da si predočimo ogromno važnost tega problema, se spomnimo le sovjetske Rusije in njene agrarne politike.

Že Ljening je dobro videl — in to tudi ponovno priznal —, da ne bo mogel izvesti ruske revolucije brez ruskega kmeta. Samo do onega trenutka, ko je imel kmeta za zaveznika je bil revoluciji, izvedeni od izginjajoče delavske manjšine, uspeh zagotovljen. Zato je Ljening pridigal mir in razdelitev veleposestniške zemlje in oboje tudi radikalno izvedel neglede na žrtve. Dokler je bila nevarnost, da pridejo stari gospodarji nazaj in vzamejo nazaj tudi razdeljeno zemljo, je stal ruski mužik trdno ob njegovi strani in se ob njegovi strani tudi boril.

Kmetje in njihova privatna lastnina.

Toda, čim je postalo jasno, da se ni bati več tujih intervencij, je odpadlo tudi zavezništvo mužika (kmeta). Kmet je vedno — in bo

menda vedno — zahteval zemljo, ki jo je obdelal zase in zase zahteval tudi nje pridelke, ki jih je v potu svojega obraza na nji pridelal. Tu je nastala nova, velika nevarnost za celi sovjetski režim. Kajti komunizem načeloma zasebne lastnine ne priznava.

Nevarnost je bila v tem, da bi ostalo in po razkosanju zemlje na novo nastalo na stotisoče samostojnih gospodarstev (namreč kmetskih), ki bi ostala še vnaprej zgrajena na načelih zasebne lastnine in zasebne podvzetnosti (inicijative). Sovjetski sistem bi se moral omejiti samo še na mesta in poleg morda par stotin razlaščenih in sovjetiziranih produkcijskih faktorjev (namreč tovarn) bi ostalo na stotisoče nerazlaščenih (namreč kmečkih gospodarstev). Ker pa je Rusija agrarna zemlja in je gospodarstvo odvisno v glavnem od poljedelske proizvodnje, bi dežela s svojim privatnim načinom proizvodnje vsled večje svoje narodnogospodarske pomembnosti prej ali slej prisilila tudi mesta, da spremenijo svoj sistem gospodarjenja in se njenemu prilagode. S tem pa bi se omejil sovjetski način produkcije na minimum, moral odstopiti ali pa morda s časom odstopiti popolnoma.

Sovjetizem je to nevarnost tudi uvidel. Protisredstvo je mislil najti v razbitju — socialne enotnosti vasi. Razdelil je vas na kulake — po naših razmerah »velike kmete«, skoraj veleposestnike, srednjake — naše srednje kmetije in bednjake — naše kočarje in kmečke delavce. Kulake je pritiskal z davki, s prisilnim odvzemanjem proizvodov, z odvzemanjem vsake volilne pravice. Srednjake je proglasil za prijatelje, bednjake za zavezničke režima in oba hujskal proti kulakom.

Brezuspešni napor.

Toda, čeprav boj še traja, je danes že jasno, da komunizem ni uspel s tem sredstvom. Razdelil je sicer rusko vas na dva sovražna si tabora, toda uničil je vso inicijativo in povzročil, da je produkcija padla nad polovico. Trdnejši kmet, ki je videl, da mu ves trud in vsa podjetnost ne pomaga k boljšemu, ker se mu pri malo večji žetvi odvzamejo plodovi pod ceno in se ga obremenjuje z ogromnimi davki, je prenehal saditi. Obdelal je zemlje le toliko in tako, da se je zamogel komaj sam z družino preživiti. Na tej pasivni restenci je omagalo vse obdavčenje, ker ni bilo kaj obdavčiti in kaj odvzeti. Ker pa je padla produkcija, je bilo in je še mesto v vedni nevarnosti, da zapade gladu. Pa tudi »srednjaku« in »bednjaku« ni bilo pomagano. Ker predstavljajo kulaki podjetnejši in inteligentnejši del kmetov, je padla vsaka podjetnost v vasi in vsako delo na izboljšanju in intenzifikaciji (naprednejšim obdelovanjem) zemlje. Kjer nič ni, pa ni ničesar vzeti.

Nova pota.

Radi tega sovjetski voditelji nameravajo danes doseči cilj po drugi poti. Razdeliti vso zemljo, jo sami z uradniki (seve ne v našem

smislu) upravljati, celi kmetski stan pa napraviti za delavce na teh državnih veleposestvih. Tako bi se kmetski stan kot tak odpravil in bi se približalo idealu komunistične družbe, ki ne bi poznala nobenega drugega kakor en sam stan: delavca. Ali bo mogoče uspeti vsaj v načelu s tem ogromnim eksperimentom (poskusom), je drugo vprašanje.

Vas se ne da cepiti!

Nas predvsem zanima to, da se je v sovjetski Rusiji na jasen način videlo, da se vas kot socialna enota ne da cepiti, razen, da jo uničiš. To dokazuje, da so gospodarski interesi kočarja, delavca, kmetskega srednjega in tudi trdnejšega kmeta isti. Od blagostanja enega je odvisno tudi blagostanje drugega. Vsi so kmetje v širšem pomenu besede in vsi dele v načelu isto gospodarsko usodo.

Zakaj to? Poglejmo si to stran natančneje.

Že pri fabriškem delavcu je veliko vprašanje, če se njegovi materialni interesi res tako križajo z onimi fabrikanta, kakor izgleda. Znameniti ameriški izdelovatelj avtomobilov Henry Ford trdi na primer, da se za fabrikanta, če ima ugodno konjunkturo, vedno izplača, povišati delavcu plačo in celo skrajšati mu delovni čas. Kajti delo preko izmučenosti ni mnogo vredno in oni, ki je bolje plačan, tudi bolje dela. Fakt pa je, da skrajšanje delovnega časa na množino industrijske produkcije (proizvodnje) ni imelo nobenih kvarnih posledic.

Toda naj to za fabriko velja ali ne, za kmetskega delavca velja gotovo. Res so danes kmečki delavci mizerno plačani, toda odkod naj kmečki gospodar vzame denar za večje plače, ko ga nima in ko se niti njegovo osebno delo ne izplača. V interesu kmečkega delavca je tedaj, da se dohodki kmečkega gospodarja povečajo, kajti kjer nič ni, se ničesar vzeti ne more. Saj celo ruske fabrike v komunističnem gospodarstvu svoje delavce slabše plačujejo kot zapadnoevropske v kapitalističnem, ker pri malih dobičkih (produkciji) ni mogoče izsipavati velikih delovnih mezd.

Socialistične teorije, kljub zgoraj navedenemu ponesrečenemu sovjetskemu poskusu, še vedno trde, da je treba tudi vse podeželsko delavstvo in kočarstvo organizirati pod vodstvom mestnega proletariata. Toda v interesu mestnega delavca je, da so cene živilom na najnižji stopnji. Če bi to mestno delavstvo s pomočjo kmetskega delavstva doseglo (n. pr. z izsiljenjem za kmeta neugodnega carinskega sistema), ali ne bi tedaj ob uboju kmečkega gospodarja trpel tudi kmečki delavec? V teh rečeh gredo interesi industrijca in mestnega proletara roko v roki, kakor gredo roko v roki interesi kmečkega gospodarja in njegovega dninarja. Samo, da so to za mestnega delavca stvari podrejene važnosti, za podeželskega pa najvažnejše. Tudi se delo na deželi mnogokrat plačuje v naturi in ne v denarju.

Za časa znane carinske borbe v češko-slovaški republiki, ko je šlo za to, ali se naj s carinsko zaščito zaščiti češko poljedelstvo ali ne, so ravno socialistične stranke mestne-

ga delavstva bile njene najhujše nasprotnice. Na drugi strani pa je ravno češka agrarna stranka izvojevala kmečkemu delavstvu (sem je prištevati deloma tudi kočarja, ki dela od časa do časa na tujem gruntu) socialno zavarovanje proti boleznim in nezgodam. Isto na Finskem in v Litvi. In to je bilo mogoče storiti šele v trenutku, ko si je kmečki stan z neizprosno agrarno politiko opomogel do gotovega gospodarskega blagostanja.

Sicer pa je tip kmetkega človeka tudi gospodarsko po izvedbi agrarne reforme postal zelo enoten. Odloča skoro pri vseh agrarnih strankah mali kmet. Zato se češka agrarna stranka imenuje tudi stranka »malokmetkega ljudstva«.

Poskus razcepiti vas na dva socialna tabora, se mi zdi, kakor poskus z umetno previsoko carinsko zaščito povzdigniti industrijo. Previsoka carinska zaščita industrijskim produktom pomeni (dalj časa izvajana) obubožanje kmeta. Kmet pa je najštevilnejši kupovalec (konsument) tudi industrijskih proizvodov. Če kupno zmožnost tega konsumenta spraviš na ničlo, boš na ničlo spravil tudi prodajni trg industrijskega producenta. Kakor je tedaj v interesu fabrikanta, da ima kupozmožni trg, tako je tudi v interesu kmečkega delavca, da ima plačilozmožnega gospodarja.

Pa še drugi momenti so, ki tvorijo iz vasi nerazdružno socialno (gospodarsko) enoto.

Pri stroju je skoraj vseeno, kdo ga streže. Še otrok ga lahko v večini slučajev. Pri zemlji pa je velika razlika, kdo jo obdelava. Vsled tega bo kmečki delavec mnogo prej priznal gospodarju vrednost njegovega organizacijskega in podjetniškega dela kakor mestni fabrikantu. Na drugi strani pa bo zopet mnogo bolj v interesu gospodarja, da plača delavca tako, da bo dobro delal.

Vrednost dela tu in tam.

Temeljna razlika med fabriškim in kmetkim delavcem glede razmerja napram delodajalcu je tudi v pojmovanju dela samega.

Delo kot tako je fabriškemu delavcu strahota; satan, ki mu uničuje življenje. Vse gre za tem, da se ga čimbolj skrajša; šele v prostih urah se zanj začne življenje. To že samo po sebi povzroča sovraštvo napram delodajalcu. Čeprav pri duhomornem, zmehaniziranim strojnem delu v duščem fabriškem ozračju tako pojmovanje ni nič čudnega, je pojmovanje dela na kmetih vse kaj drugega. Kmet »se razgovarja« z živino kakor pravimo. Delo mu je življenje in v njem se njegov jaz plodonosno izživlja. Kmečki narod je napravil pesmi na košnjo in žanjice, trgateg in ličkanje koruze. V delu tekmuje: ono mu ni življenski pasivum.

Tudi je mestni fabrikant delavcu-proleteru oddaljen na milje. Le tu in tam ga vidi v avtomobilu in pri bogato obloženi mizi. Druge šole ima, drugo izobrazbo in drugo kulturo. S kmečkim delavcem je po večini gospodar za isto mizo. Skupaj sta hodila v šolo in na pašo in skupaj vasovala. Družabno skoraj ne stoji pod njim; oba sta v istem enotnem kulturnem krogu vasi. Dnevno ga vidi truditi se in delati kakor sebe samega. Še oblečena sta skoro enako.

Vse to povzroča, da je vas socialna enota in bo taka tudi ostala. Niti sovjetizem je ni mogel razbiti. Zato mi nismo prišli, da jo razbijemo, ampak da jo vstvarjamo. Kmetki pokret združuje celo vas in jo obsega. Drugače ni kmetki pokret.

Zato tedaj vedno ponavljamo geslo St. Radiča: — seljačka sloga..., seljačka sloga...

Ali naj se tudi kmetje karteliramo?

Gospodarski položaj slovenskega kmetijstva drvi v propast. Priderek žita — sicer povoljen — ne krije niti pridelovalnih stroškov. Živine smo morali preveč odprodati že lansko leto po slepi ceni — ker ni bilo krme, gozdovi so domala izčrpani, iz sadjarstva pa tudi že tretje leto ni prebite pare!

Edini pridelek, ki bi (ugodno vnovčen) mogel kriti vsaj najnujnejše izdatke, bi bil fižol in krompir, a se v zadnjih tednih tudi v teh naših računih opaža katastrofa; cena krompirja je tako padla na ljubljanskem trgu, da bi ga marsikak nekmet zastoj ne hotel, pa če bi mu podaril celo njivo dozorelega pridelka v kaki oddaljenejši legi.

Ako se spustimo v globlje razmotrivanje tržnega položaja, pridemo do zaključka, da vso revščino na eni — dela edino siromaštvo na drugi strani. Treba plačati davke, zavarovalnino, od dolga obresti, popravljati orodje, kupiti obleko in obutev itd., a ni denarja. Treba ga dobiti. Edini izhod je — prodati napol dozorel krompir, zato hajd na njivo z motiko. Tako eden kakor drugi — in v Ljubljano pride več blaga nego se ga potrebuje. Oni, katerim blago ostane, ga hodijo ponujati od veže do kuhinje, od pisarne do barake, pa naj bo cena še nižja (saj so ga zato pripeljali, da pridejo do potrebnega denarja) — in končna posledica je: padec cene! Ako namreč kupi nekdo četudi le par kilogramov blaga po polovični ceni, je že popolnoma naravno, da to takoj skuša tudi drugi — in če je blaga preveč, se jim to brez dvoma posreči.

Taka sreča pa utegne postati sčasoma katastrofalna nesreča. Tudi družino marljivih čebelic lahko prisilimo do skrajnosti; lahko jim vzamemo zadnjo kapljo medu, toda, ako jim ne damo za obstoj potrebnega protiuteža, smo s tem posrebeli tudi zadnjo strd!

Kakor za čebele, velja to za ljudi. Zato ta naravni zakon velja prav tako tudi za kmeta, delavca, obrtnika itd.

Industrija se je za ta slučaj zlorabne konkurence že zaščitila s takozvanim karteliranjem (združenjem, dogovorom). Zvezani s posebnim dogovorom, so se posamezniki zavezali, da bodo vnovčevali svoje produkte enotno, po enaki ceni in pogojih, razdelili pa so si tudi med seboj vsak svoj rajon odjemalcev. Zato tudi vsak že v naprej ve kaj, koliko in po kakšni ceni bo prodal.

Kmetje pa peljemo na trg svoje v znoju in z žulji pridelane proizvode z razdvojenim srcem v večnem strahu, kakšna bo kupčija — ako bo sploh zaslužila to lepo ime.

Z ozirom na tak obupni položaj, pač lahko zavidamo organizirano industrijo, pa četudi za to nimamo — ali bi vsaj ne smeli imeti vzroka. Saj si na ta način tudi mi lahko pomagamo, ako imamo pamet na pravem mestu. Saj je gorajšnji slučaj zanimiv in poučen tudi za kmetovalce, kateri bi ne le iskali v taki organizaciji večjega dobička, ampak le — manjšo izgubo!

V dosego tega namena bi bilo najprimernejše organizirati nekako splošnokmetijsko zadrugo za n. pr. ljubljansko okolico. Z agilnim sodelovanjem raznih gospodarskih ustanov in tudi okoliških občin bi z vplačilom primerno nizkih deležev mogli spraviti tako organizacijo v prav kratkem času v funkcioniranje. V mestu bi v bližini kmetkega trga najeli primeren lokal, odnosno zgradili za prvo silo leseno izolirano skladišče, kjer bi člani shranjevali preostalo blago. Zato bi — ako že ne stalno — vsaj vsak tržni dan, v to postavljena oseba sprejemala oziroma oddajala blago, po potrebi in na izrecno željo članov, pa bi se isto prodalo potom zadruga. Ako bi se nakopičilo preveč blaga, naj bi zadruga preskrbela skupno eksportiranje na druge v poštevh prihajajoče trge.

Na drugi strani naj bi taka zadruga tudi motrila tržni položaj ter na tej podlagi informirala članstvo; kaj in kako naj se več ali

XII. Zagrebački zbor

7. do 16. septembra 1929

OPCI MEDJUNARODNI SAJAM UZORAKA

sa splejalnim sajmovima

TEKSTILA i potrebština za PAPIRA i izradjevina, tekstilnu industriju, STAKLA i porculana, KRZNA i KONFEKCIJE TESKE ŽELJEZARSKJE i iz krzna, METALNE industrije, KOZE i izradjevina, OGRJEVNOG GOSPODARSTVA, POLJOPRIVREDE (strojevi, sprave, gnojiva i ostale potrebštine te gospodarski proizvodi), HOTELSKA IZLOŽBA.

II. Medicinsko - higijenska i veterinarska izložba povodom liječničkih kongresa i zasjedanja veterinarara i apotekara.

14. i 15. septembra 1929

II. IZLOŽBA DOMAĆE RASPLODNE STOKE

(na novom Gradskom Sajmištu)

Zadružni dani.

Na željeznicama, Jadranskim parobrodima i avijonima 50% popusta. Putne legitimacije za besplatni povratak dobivaju se uz cijenu od Din 30.— kod putničkih ureda, podružnica Prve Hrvatske Štedionice i kod novčanih zavoda u svim većim mjestima, te kod željezničkih stanica.

morda tudi manj prideluje, kdaj in po kakem blagu je povpraševanje, kakšna je cena in kake so zahteve.

V tem primeru bi kmetovalec vedel kaj in po čem bo lahko vnovčil svoje produkte, kdaj naj jih dostavi na trg in kaj naj v bodoče več ali tudi manj prideluje, mesto pa bo stalno imelo na trgu dovolj blaga, a tudi boljše kvaliteto po umerjeni ceni (sedaj pa so slučajni, ko gotove tržne dni ni blaga ene ali druge vrste, pa čeprav ga je na deželi na razpolago, drugič pa se ga dostavi tako množino, da ni kam z njim).

Dokaj žalostno je, da taka organizacija že davno ne služi v korist kmetu, kakor povprečnemu meščanu. Tudi v tem je spričevalo naše brezbriznosti in osamelosti. Zganimo se!

Valentin Janhar, kmet.

Zborovanje vinogradnikov v Splitu.

Že v zadnji številki »Kmetkega lista« smo poročali o zborovanju vinogradnikov v Splitu, katerega se je udeležil v imenu slovenskih vinogradnikov tudi g. inž. Zupančič. Danes priobčujemo njihove zahteve za omiljenje vinogradniške krize, katere so bile sprejete v naslednji resoluciji:

1. Potreben je zakon, ki bi veljal za vse pokrajine naše države in ki bi vseboval najradikalnejše določbe proti umetnemu povišanju količine vina, odnosno proti jačanju vina ali mošta v nižinskih pokrajinah, ki so pripravne za druge kulture. Izvozu vina mora vlada posvetiti posebno pažnjo, politika naše države v tem pogledu pa se ima ravnati po zahtevah zunanjih kupcev in dotičnega tržišča.

2. Vse državne in samoupravne (oblastne in občinske) dajatve na vino ne smejo skupaj znašati več, kakor 100 Din pri hektolitru. Od tega zneska naj država odredi odgovarjajoče dele za občine in one oblasti, v katerih se vino konsumira. Tudi se ne bi smele odobravati nikake druge dajatve, v kakršnikoli obliki, kakor n. pr. taksa za izvoz vina, kaldrmina itd. Pri današnji skupni trošarini od 250 Din na hektoliter znaša trošarinska obremenitev vina v Dalmaciji 70 do 80% vrednosti vina, v nekih drugih pokrajinah pa celo do 100%. Ta obremenitev je glede na slab konsum v naši državi pretežka.

3. Najbolj vinorodni pokrajini, Dalmacija in Hercegovina, se nahajata na periferiji naše države ter sta od močnejših konsumnih središč precej oddaljeni. To dejstvo se mora upoštevati tudi v prevoznih tarifah, in sicer tako, da bi se do 100 km plačevala lokalna tarifa, za nadaljnjih 100 km pa naj bi se tarifa znižala za 50%. Za izvoz dalmatinskega in hercegovinskega vina naj se uporablja kriterij današnje luške tarife. Potrebno je tudi, da se naša država čim prej pogodi s sosednimi državami glede direktnih železniških tarif.

Kmetijski praznik na Bledu

Za Krškimi poljem — Bled!

Rekli smo ob proslavi kmečkega praznika na Krškem polju, da je to zgodovinski praznik vsega slovenskega kmečkega naroda. Takrat se obračajo naši pogledi nazaj, v krvavo preteklost, in naše misli veljajo spominu onih hrabrih mož, ki so prelili pred stoletji kri za čast, svobodo in človečanstvo vsega slovenskega kmečkega ljudstva. Iz spominov na naše slavne pradede črpamo mi, njihovi potomci, vedno novo moč za nadaljnjo borbo v prospah slovenskih kmetov.

Bled pa je sedanjost in bodočnost! Bled nam velja kot znak lepote slovenske kmečke zemlje in kot znak zaupanja v našo sedanjo moč. Na Bledu stojimo na svojih tleh in od blejskega jezera naokoli se nam upira pogled na vse strani Slovenije. Krasna je zemlja, po kateri se nam odpira pogled z gorskih velikanov v blejski okolici, in krepak in močan mora biti rod, ki tu stanuje in na tej lepi zemlji gospodari. A tudi zaveden in ponosen mora postati ta rod in mora znati ceniti samega sebe še mnogo bolj kot doslej.

Samozavest in ponos in močtatost — to so stvari, ki naj jih vzbuja v naših srcih kmečki praznik sedanjosti na Bledu.

Obenem pa pomeni Bled za nas vsakoletni pregled našega dela. Težko je to delo in počasno, ampak lepo je in zanosno. Kakor raste hrast počasi, zato pa toliko trši, tako naj bo tudi naše delo: *trdno in solidno*. In če vsako leto ugotovimo le skromen obroček na hrastu našega dela, nas to po pravici lahko navdaja s ponosno zavestjo: *Mi korakamo naprej!*

Konjske dirke na Bledu dne 8. septembra.

Jahalno in dirkalno društvo za Gorenjsko priredi na Stadionu S. K. Bled (v Zaki) dne 8. septembra 1929 velike konjske dirke ob 15. uri, kmetijska mladina pa priredi kolesarske dirke. Prireditve bodo združene z običajno povorko kakor vsako leto in z veliko ljudske veselice.

Program:

1. Kolesarske dirke. Zbirališče kolesarjev ob 8. uri dopoldne pri hotelu «Locus» na Bledu. Dirkači naj se prijavijo po dopisnici «Zvezi društev kmetijskih fantov in deklet» v Ljubljani — Kolodvorska ulica št. 7.

»Kmetijski list« obsojen!

Dne 19. junija t. l. je »Kmetijski list« objavil članek »Naprej do zmage«. Ta članek je bil predložen i policiji i državnemu pravdnikstvu v cenzuro, ki ga ni zaplenilo. Dne 25. junija pa je državno pravdnikstvo na podlagi policijske prijave dvignilo zaradi tega članka proti uredniku Milanu Mravljetu obtožbo zaradi ščuvanja enega družabnega sloja proti »kapitalističnemu meščanstvu«. Dne 27. avgusta t. l. se je vršila pred ljubljanskim deželnim sodiščem obravnava, o kateri poroča »Slovenec« z dne 28. avgusta t. l. tako-le:

»Kmetijski list« obsojen. Včeraj je sedel na obtožni klopi pred senatom deželnega kot tiskovnega sodišča odgovorni urednik »Kmetijskega lista«. Državno pravdnikstvo ga je obtožilo prestopka čl. 5 zakona o javni varnosti in reda v državi. Obtoženec je namreč v števil. 25 »Kmetijskega lista«, na dan 19. junija, ob obletnici smrti Štefana Radiča, priobčil na prvi in drugi strani članek »Naprej do zmage!« Ta članek vsebuje nekatere ostrejšje napade na »kapitalistično meščanstvo«. Državno pravdnikstvo pri cenzuri članka ni zaplenilo in enako tudi policija ne, dasi ji je bil predložen v predcenzuro. Teden dni kasneje pa je državno pravdnikstvo vložilo proti »Kmetijskemu listu« tožbo. Sodnemu senatu je predsedoval v. s. s. dr. Kranjc, votanti so bili dr. Lajovic, dr. Kaiser in dr. Juvanc. Državno

2. Ob 13. uri zbiranje okrašenih voz, konjenikov in narodnih noš pri »Blejskem domu».

3. Ob 15. uri konjske dirke v Zaki.

4. Ljudska veselica z bogatim srečolovom, ki ga priredi »Zveza društev kmetijskih fantov in deklet».

Spored konjskih dirk:

1. dirka: za tri- in štiritletne konje, daljava 1800 m. Vozovi na 4 kolesih 30 m popusta. Konji, ki so dobili darila, za vsako darilo 40 m doklade.

2. dirka: za konje od 5 let in starejše, daljava 2700 m. Vozovi na 4 kolesih 30 m popusta. Konji, ki so dobili darila, za vsako darilo 40 m doklade.

3. dirka: enovprežna za ameriške dirkače, daljava 2700 m. Doklado in popust določi razsodišče po rekordu in pri dirkanju.

4. dirka: enovprežna za mrzlokrovne konje, daljava 1800 m. Vozovi na 4 kolesih.

5. dirka: dvoovprežna dirka, daljava 2700 m. Doklade in popusti kakor pod točko 2.

6. dirka: jahalna dirka, daljava 2700 m, brez zaprek in brez izenačenja teže.

***

KMETSKI PRAZNIK NA BLEDU. Polovična vožnja za konjske dirke na Bledu dne 8. septembra je dovoljena za vse vlake na progah območja ljubljanske železniške direkcije. Ugodnost velja od 5. do 10. septembra t. l.

Vozni red za Bled:

ODHOD IZ LJUBLJANE:

5-15 6-52 8-46 brzi 11-45

prihod v Lesce:

6-53 8-50 9-56 brzi 13-33

ODHOD Z BLEDA:

S postaje Bled-Jezero:

18-24 22-00 brzi 19-49

S postaje Lesce:

18-39 brzi 18-53 19-35 21-00

pravdnikstvo je zastopal dr. Javoršek, obtoženca pa je branil dr. Janže Novak. Obtoženec se je pri razpravi branil s tem, da članek ne vsebuje ščuvanja enega družabnega razreda proti drugemu, temveč le borbenost proti gotovemu, to je kapitalističnemu delu meščanstva in proti pokvarjeni gospodi. Državni pravdnik je sicer priznal, da članek ne vsebuje poziva na nobeno sovražno dejanje proti enemu družabnemu razredu, toda že ščuvanje proti enemu razredu samemu zadostuje za kršitev zakona. Senat se je nato umaknil in po zelo dolgi seji proglasil sodbo: Obtoženi urednik je bil obsojen na teden dni zapora, 300 Din globe in na plačilo stroškov.

Gospodarji! namakajte semena z **Germisanom!**
 Polem ne boste imeli anežine plesni (Schneeschimmel) in tudi ne pšenčne smrdljive sneti (Steinbrand). — Prodeja: „CHEMOTECNA“, Ljubljana, Mestni trg.

VALUTE.

Dati moramo za:

1 nemško marko	Din	13-54
1 švicarski frank	Din	10-94
1 avstrijski šiling	Din	8—
1 ameriški dolar	Din	56-80
1 francoski frank	Din	2-22
1 češkoslovaško krono	Din	1-68
1 italijansko liro	Din	2-98

Bodimo složni s »Kmetijskim listom«.

Težko je nam kmetom s peresom v roki, ker na eni strani nimamo časa za pisanje, na drugi strani se pa človek lažje pripravi na še tako težko delo, kakor pa, da napiše kako novico, ali pa vrže na papir svoje misli o najrazličnejših kmetijskih zadevah. Tudi nedovoljna šolska izobrazba nas deloma pri tem zelo potrebnem delu ovira. Vendar pridejo trenutki, ko mora človek, ne oziraje se na vse to, iz neke notranje potrebe sestiti za mizo in sporočiti kmetijskim tovarišem širom Slovenije, kako in kaj naj delamo, da postanemo enkrat sami svoji, močni in upoštevani v družbi in državi.

Vsi vi, ki ste imeli in še imate žuljave roke, se za trenotek odtrgajte od skrbnega dela in se zamislite v usodo celega kmetijskega stanu, vseh naših vasi in kmetijskih hiš. Količko nas je in kaj bi lahko pomenili, če bi bili vsi enega duha in enih misli!

Ni to izključeno, če se bomo vsi kot en mož zbrali okoli enega skupnega duševnega voditelja: ta duševni voditelj pa naj bo nam vsem naš »Kmetijski list«.

Bliža se čas, ko se bodo dnevi krajšali in večeri daljšali. To je čas, ko naše trdo telesno delo pojema, zato pa moramo misliti takrat na svojo duševno izobrazbo. V dolgih zimskih večerih segamo po knjigah in po časopisih. To je mnogo bolj priporočljivo kakor zastojno poleganje za pečjo ali pa brezplodno posedanje po gostilnah. Človek le pogleda nekoliko okoli sebe, da vidi, kako je po svetu, kajti mi ne živimo odsekani in odrezani od sveta, ampak živimo skupaj s svetom in mi se moramo ravnati po svetu, ne svet po nas. Tedaj pa ne pozabite na naše stanovsko glasilo, na naš »Kmetijski list«. Naš »Kmetijski list« res ne prinaša slik, toda zato pa prinaša toliko poučnih in resnih stvari, ki jih napišejo naši tovariši uredniki in drugi prijatelji in sodelavci lista — res besede, ki prihajajo od srea in zato tudi segajo v srce!

Le ne bojte se praznega očitka, da bi kdo izgubil vero, če bere »Kmetijski list«. »Kmetijski list« ne piše o veri, še manj pa proti veri, pač pa trdno in brezobzirno prijema vse, ki bi hoteli vero zlorabljati za koristi svojih žepov! Na drugi strani pa je »Kmetijski list« edini, ki z neverjetno korajžjo zastopa kmečke stanovske koristi, in edini, ki prenaša za blagor kmetijskega ljudstva tudi hude žrtve, če je treba.

Ni moj namen, da bi Vam odsvetoval brati tudi druge časopise. Le berite jih. Ampak na eno ne pozabite: Primerjajte to, kar pišejo drugi listi, s tem, kar piše »Kmetijski list« in potem sodite! Sodba ne bo težka za »Kmetijski list«.

Zato pa pravim vsem kmečkim možem in ženam, fantom in dekletom: Delajte za »Kmetijski list«, kar se da! Širite ga, berite ga, priporočajte ga in naročajte ga!

Kakor se naši tovariši, ki list urejujejo in pišejo, žrtvujejo za nas, tako se moramo žrtvovati tudi mi zanje s tem, da naš »Kmetijski list« zanesemo v zadnjo kmečko hišo in v zadnjo kmečko vas!

Miha Noč, kmet iz Medvod.

Kdo je omogočil slovenskemu kmetu, delavcu in obrtniku za skoro 5 do 10% cenejši denar kot pa ga imajo njih bratje po Srbiji, Vojvodini ali Bosni? So to slovenske hranilnice in posojilnice, ki njim zaupani denar s komaj 2% razliko vračajo iz naroda za narod. Njih organizacijo si oglej na jesenskem ljubljanskem velesjmu v paviljonu »K« (Zadružna razstava) od 31. avgusta do 9. septembra t. l.

Gasilsko leto.

Širom slovenske domovine praznujejo naša večinoma podeželska, pa tudi mestna gasilska društva letošnje leto 25-, 40-, 50- in 60-letnice svojega obstanka in človekoljubnega delovanja.

Ni nedelje ali praznika, da ne bi eno ali več društev imelo svoje prireditve, ki je v zvezi z jubilejem dela: četrt-, polstoletnega ali še daljšega težkega in požrtvovalnega dela. — Slovenija nima v nobeni drugi organizaciji take primere nesebičnosti in žrtvovanja, kakor jo izpričujejo naša mlajša in stara gasilska društva, katera ob teh jubilejih ne praznujejo samo obletnice svojega obstoja, nego postavljajo o priliki teh svojih obletnic nove spomenike ponovne požrtvovalnosti, vidne priče nadaljnega truda in stvarne dokaze pravega narodnega dela.

Te priče in ti spomeniki so novi moderni stroji naših gasilskih društev, so to nove priprave za delo v ljubezni do bližnjega, so to nove motorne brizgalne, ki se skoro vsak teden blagoslovljajo po raznih krajih slovenskega podeželja.

Stotisoče dinarjev je v zadnjih letih zneslo slovensko človekoljubno ljudstvo na žrtvenik bližnjemu, za več milijonov se je pomnožilo premoženje naših gasilskih društev, za tisoče konjskih sil se je pomnožila moč in sila, ki jo morejo prožiti gasilska društva slovenskim gospodarjem v nesreči. Zato taki jubileji dela niso prazna veseljačenja, nego so časovni zaključek in zopetni začetek neprestanega dela in vztrajnosti, zbiranja in varčevanja. Veselice so samo zunanje opreme spominskih dogodkov domačih organizacij, ki so prešle v najgloblje plasti kmetkega in vsled tega vsega našega naroda. Dokaz, da je gasilstvo tako umevano od našega vsega ljudstva, kakor nobena druga javna ustanova.

Zategadelj ni pravilno, ako se od gotove strani krati našim malim društvom na deželi javno praznovanje delovnih obletnic, ki so po večini spojena z novimi koristnimi napravami in ojačenjem dosedanjega dela.

V večjih mestih so taka društva po večini dobro podprta od mestnih občin, na deželi pa so vaška, trška kakor tudi malomestna društva večinoma prepuščena sama sebi, da morajo sama skrbeti za svoje ogromne denarne in osebne žrtve. Gasilska društva, ki jih danes vidimo v prazničnem valovanju

po celi slovenski pokrajini, so v rokah mož in fantov, ki tekmujejo med seboj, katero društvo bo imelo preje boljše in hitrejše brizgalno in boljše izvežbano moštvo, bolj oskrbovano gasilno orodje in katero društvo se bo ponašalo z večjim obsegom dobrih cevi. — Taka tekma je najbolj nesebična in izvira iz pristno poštenega kmetkega srca, nepokvarjenega srca.

V sedanji naši dobi, ko splošni egoizem ali sebičnost hoče kvariti tudi široke množice naroda, v dobi, ko brezvestnost kuje krivice na malem človeku, v tej dobi je taka podeželska nesebičnost, tako požrtvovalno delo, katero ne vpraša za plačilo, tembolj omembe vredna. Saj je živ dokaz, da ni izumrlo na deželi poštenje in ljubezen do bližnjega. Živ dokaz, da se na take može in fante, strnjene v strumni in mogočni gasilski organizaciji, more zanesti vsa domovina tudi v drugih vsenarodnih ozirih.

So sicer časi nekdanjega neplodnega narodnega prvakarstva že davno minuli, vendar se še vedno bolj upošteva «delovanje» višje stoječih, katero je navadno združeno s posrednimi ali neposrednimi osebnimi gmotnimi dobički. Delo brez dobička pa, ki ga izvršuje naša sedanja generacija poč vodstvom starejših gasilcev na deželi, pa dokazuje, da je na pohodu i nesebično življenje širokih ljudskih slojev, ki zaenkrat morebiti ne najde upoštevanja in se navadno podcenjuje, katero pa more v bodočnosti biti nosilec novega hotenja in nove človeške morale.

Delo in poštenje, bo tudi v tej, sicer brez primere sebični dobi zmagalo in končno tudi v javnosti obveljalo, kajti delni uspehi iz sebičnega nagnenja nimajo in ne bodo imeli stalne veljave.

Zato naj naši podeželski gasilski delavci ne klonijo duhom, ako jim stojé nasproti zapreke in se jim zabranjujejo praznovanja spominov na dolgoletno delo, nego naj potrpe in delajo kot doslej tudi naprej: nesebično, pošteno in odkrito. S takimi lastnostmi bodo premagali vse zavratne nasprotnike tudi tedaj, ako so mogočni.

Vsem društvom pa, ki praznujejo letos kakršnikoli jubilej, in tudi onim, katera so praznovala začetek težkega in odgovornosti polnega dela v letošnjem letu, naše častitke z željo popolnega uspeha in na mnoga leta! Zdravo in Na pomoč!

Slovenski delavci na obisku v domovini. Večja skupina slovenskih delavcev, ki je morala zapustiti svojo rodno grudo in se podati v svet za koščkom kruha, se je začetkom preteklega tedna pripeljala v domovino na krajši obisk. V skupini jih je bilo 90 iz Nemčije, 80 iz Holandske in 10 iz Belgije. Naši delavci in kmetje so jim priredili že na Jesenicah pristrčen sprejem. Za en dan so se ustavili na Bledu, kjer so si ogledali prvo slovensko letovišče. Zastopniki delavcev so se javili tudi v dvoru. Drugi dan so nadaljevali vožnjo proti Ljubljani. Na vseh postajah so bili naši trpini iskreno pozdravljeni. V Ljubljani jim je želel dobrodoščilo župan g. dr. Puc in zastopniki domačega delavstva. Naši rojaki so se razšli na svoje domove po slovenskih kmetkih hišah. Naj jim bo bivanje v domovini prijetno.

Težka kazen za obrekovanje. Začetkom letošnjega leta se je klatil po Dolenjskem krojaški pomočnik Karol Kirn in iskal dela. Ker tega ni nikjer dobil, a zima je z vso silo pritisnila, se je fanta usmilil mlinar Janez Pate iz Ivanje vesi. Kmalu pa se je fant gostoljubja najedel in mlinarjevo dobroto poplačal z grdim in težkim obrekovanjem. Županu v Mirni peči je ovadil krojač mlinarja Pateta, češ da je ta silno nevaren komunist, da ima skrito orožje in da ima organiziranih 260 članov v komunistični organizaciji. Enako ovadbo je napravil tudi na orožniški postaji. Oblasti so pri Patetu napravile preiskavo in dognale, da je ovadba izmišljena in sloni na golem obrekovanju. Državno pravdnštvo je vsled tega vložilo proti Kirnu obtožbo radi hudodelstva obrekovanja in krojač je bil obsojen na pet let težke ječe.

Nova Cerkev pri Celju. Dne 25. avgusta so se vršile pri nas volitve v okrajni cestni odbor. Volile so občine Nova cerkev, Frankolovo in Višnja vas skupaj enega odbornika in je bil sledeči izid: tovariš Matija Potočnik, posestnik in podžupan na Frankolovem, je dobil 16 glasov, tovariš Ivan Lešnik, posestnik in bivši župan v Novi cerkvi 14 glasov, gospod Matija Dokler, posestnik in tajnik Višnja vas, 8 glasov. Pa ker gospod Dokler ni sprejel izvolitve, zato se je potem vršila ožja volitev ter sta dobila tovariš Lešnik 21 glasov, tovariš Potočnik pa 16 glasov. — Če ima Dobrna enega odbornika, bi bilo potrebno, da imajo Nova cerkev, Višnja vas in Frankolovo saj dva odbornika.

Preserje. Umril je v Kamniku Janez Švigelj, kočar in oče treh nepreskrbljenih otrok. Bil je zvest naročnik »Kmetkega lista« in član Zveze slovenskih agrarnih interesentov, član občinskega agrarnega odbora in vnet gasilec. Povsod se je udeleževal za blagor drugih, posebno odločen borec je bil za pravično ureditev agrarne reforme in za pravice najoolj zatiranih siromakov.

Poskušen umor in samomor v Kranjski gori. V Kranjski gori je bil že dalj časa uslužben graničar Nikola Stamenković. Začetkom leta mu je umrla žena in graničar se je zagledal v branjevko Alojzijo Domevšek. Prosil jo je za poroko, toda ona mu je prošnjo odbila. V ponedeljek 26. avgusta je stopil v njeno branjerijo in se z Domevškovo dalj časa razgovarjal. Naenkrat je potegnil iz žepa revolver in oddal tri strele proti dekletu, od katerih jo je zadell eden v roke, drugi pa ji je predril prsni koš tik pod srcem. Misleč, da je mrtva, ker se je Domevškova zgrudila na tla, je zapustil graničar lokal in si zunaj pognal pet strel v srce in prsa. Bil je takoj mrtev. Domevškova bo najbrže okrevala.

Za 360 milijard 864 milijonov 376 tisoč dinarjev blaga je prodalo v letu 1927 43.500 konzumnih društev svojim 31 milijonom članom ter jim koncem leta povrnilo več vplačani izkupiček. Tudi v Sloveniji je konzumno združništvo v razvoju. Predstavlja ga Konzumno društvo za Slovenijo v Ljubljani in I. delavsko društvo v Ljubljani, ki raz-

NOVICE.

Nov minister. Za ministra trgovine in industrije je bil imenovan Juraj Demetrovič iz Zagreba.

Ukinitev gimnazij. Te dni je izšel ukaz, s katerim se ukinja oziroma pretvarja v nižje gimnazije 29 gimnazij. Slovenija pri tem ni prizadeta.

Otvoritev nove šole. Na Logu pri Ljubljani bodo otvorili v nedeljo, dne 8. septembra 1929 novo šolsko poslopje. Stavbeni odbor najvljudneje vabi vse prijatelje šolstva. Spored: ob 9. uri slovesna maša, po maši blagoslovitev, govori, popoldne prosta zabava in deklamacije.

Pravoslavna cerkev v Celju. Preteklo nedeljo so položili temelj pravoslavni cerkvi v Celju, ki bo posvečena Sv. Savi.

Ivo Vojnović, veliki hrvatski pesnik, je pretekli teden v Beogradu umrl. Pokopali so ga v Dubrovniku, kamor so ga prepeljali v ponedeljek.

Slovenskim harmonikarjem. Uprava policije v Ljubljani je dovolila, da smejo igralci na harmoniko, ki se bodo dne 8. septembra t. l. udeležili tekme slovenskih harmonikarjev na Ljubljanskem velesejmu, igrati tudi po tekmi na sejmišču do policijske ure.

Sedem milijard za naše železnice. Francosko-ameriška družba, ki gradi požarevsko železnico, je ponudila naši državi 7 milijard dinarjev za izkoriščanje naših železnic za dobo 75 let.

TEDENSKI KOLEDAR:

8. september, nedelja: Mali Šmaren.
9. september, ponedeljek: Gorgonij.
10. september, torek: Nik. Tol.
11. september, sreda: Pr. in H.
12. september, četrtek: Ime Marija.
13. september, petek: Maternij.
14. september: sobota: Zv. Križa.

SEJMI:

8. septembra: Gor. Petrovci.
9. septembra: Lukovica, Bušeča vas, Velike Lašče, Ruše, Št. Vid pri Stični, Loški potok, Gradac, Št. Pavel, Breg pri Ptuj, Turnišče.
10. septembra: Smartno pri Litiji, Kamnik, Puconci.
11. septembra: Dobje.
12. septembra: Brezovo pri Litiji, Črmošnjice, Loka pri Zusmu.
13. septembra: Dobova.
14. septembra: Žužemberk, Brusnice, Petrovče, Rogatec, Vitanje, Manč.

delita letno svojim 25.000 članom v 79 oddaljških po vsej Sloveniji za nad 40 milijonov dinarjev blaga ter razdelita letno za 1.000.000 dinarjev povračil. Ako si želiš ogledati razvoj teh dveh zadrug in še drugega slovenskega združenstva, obišči Zadružno razstavo v paviljonu »K« na Ljubljanskem velesejmu od 31. avgusta do 9. septembra t. l.

Strela ubila 5 glav goveje živine. Ob priški zadnjega neurja je strela udarila na planini posestnika Antona Florina v Mežiški dolini v govejo živino, ki se je zatekla pod neko smreko, dočim se je pastir pravočasno umaknil v bližino pastirske kolibe in se mu ni zgodilo nič hudega. Strela je ubila 5 glav živine, med njimi tudi enega 600 kg težkega bika. Od črede sta ostala samo en bik in ena krava, ki sta zbežala v bližnji gozd.

Komunisti v Beogradu. Beograjski dopisni urad »Avala« objavlja naslednji komunike: Povodom odkritja komunističnih brlogov v Beogradu, kjer so skušali komunisti formirati svoje celice, so policijski organi aretirali med drugimi tudi vršilca dolžnosti glavnega tajnika Rdečega križa Vladimirja Nešića, v čigar stanovanju so se izdelovali komunistični letaki. Pri hišni preiskavi so našli mnogo zelo obtežljivega materijala. Nešić je bil odveden na policijsko direkcijo v svrhu zaslišanja. V neopaženem trenutku pa se je pognal skozi zaprto okno ter skočil iz četrtega nadstropja na tla, ker je obležal mrtev. Povodom te preiskave je bilo aretiranih 15 oseb, ki so prejemale denarno podporo iz inozemstva, da bi organizirale komunistično akcijo v Beogradu. S temi aretacijami je njihova akcija preprečena.

Beograd ima 20.000 hiš. Po zadnjem štetju ima Beograd sedaj 20.047 hiš. Leta 1921 jih je bilo komaj 8000 in še od teh blizu 1000 lesenih. Potemtakem se je zgradilo v Beogradu tekom osmih let 12.000 hiš.

AEROXON
polovi vse muhe!

Se mnogo
posname!! Torej
zahtevajte izrecno
"Aeroxon"

Zeppelin je srečno zaključil svoj polet okoli sveta. Zrakoplov je prevozil vsega skupaj 34.500 kilometrov in je rabil za to 11 dni, 22 ur in 11 minut. Z vsemi odmori na Japonskem in v Ameriki je porabil 21 dni na potovanju.

Nemiri v Palestini se nadaljujejo. Arabci so proglasili splošen napad proti doseljnim židom, ki jih na vseh koncih spodrivajo in odjedajo kruh. Po vseh krajih svete dežele se zbirajo arabske čete in hočejo brezpogojno iztrebiti iz celega sveta naseljene Jude. Angleška država, ki ima protektorat nad deželo, je poslala močne vojaške oddelke, da zasigura red in mir v deželi.

Odobrena je licitacija za novo cesto Rudopje za Din 2.547.886.

Popravila državne ceste v kumanovskem okraju bodo stala 446.368 Din.

Oprostitev pradalcev alkoholnih pijač vodenja registrov. V krajih, ki imajo manj kot 200 prebivalcev, so prodajalci alkoholnih pijač oproščeni vodenja registrov. Finančna kontrola pa mora v teh krajih vsak mesec nadomoma kontrolirati prodajalce alkohola.

Z bombami nad fašiste. V primorskem mestu Nizza so te dni zborovali italijanski bojevniki in fašisti. Med svečano pojedino je priletela skozi okno dvorane bomba in sredi pod mizami eksplodirala. Pri tem sta bili dve osebi ubiti, enajst pa težko ranjenih.

Živinoreja v balkanskih državah. Vsakih 1000 prebivalcev poseduje v Jugoslaviji 88 konj, v Bolgariji 87, v Rumuniji 111, v Grčiji 45. Goveje živine v Jugoslaviji 292, Bolgariji 331, Rumuniji 260, v Grčiji 150. Ove v Jugoslaviji 618, v Bolgariji 1593, v Rumuniji 740, v Grčiji 1121. Prašičev v Jugoslaviji 223, v Bolgariji 188, v Rumuniji 176, v Grčiji 82. Perutnine v Jugoslaviji 1286, v Bolgariji 1845, v Rumuniji 1071, v Grčiji 1180.

Zverinski oče. Na Francoskem so aretirali v okolici mesta Lyona nekega kmeta Avgustina, ki je osumljen umora enajsterih svojih otrok. Bil je vdovec in rodilo se mu je 22 otrok. Oblastem je prijavil, da mu jih je umrlo 5, ker jih živi na njegovem domu le še 6, so ga obdolžili, da jih je 11 spraval sam s sveta, posebno še, ker se je ugotovilo, da je zlorabljal svojo 14-letno hčerko.

Nad 52 milijonov članov po vseh petih svetovnih kontinentov šteje zadružna armada. Tudi 216.000 slovenskih zadrugarjev je med njimi. Ako te zanima njih delo, uspehi in stremjenja, si oglej Zadružno razstavo v paviljonu »K« na jesenskem velesejmu v Ljubljani od 31. avgusta do 9. septembra t. l.

PODLISTEK

Peter Rosegger:

Skalnata soha.

(Po naše pripoveduje Ivan Albrecht.)

(Nadaljevanje.)

V koči je bivalo četvero ljudi. Precepov Janez je bil to, njegova žena, dete in njegov brat.

Ženo si je bil Precepov Janez šele pred par leti pripeljal iz gozda. Ogljarica je bila tamkaj. Njena mati se je bila nekoč pogreznila v živo ogelnico in je tako žalostno končala. Njen oče je bil divji lovec. Privoščil pa si je vsako leto izmed stotin in stotin srn, ki so skupaj z njim živele v gozdu, komaj po eno, da ne bi bilo treba biti njemu in ženi in otrokom čisto brez vsakršnega kosca mesa. Kljub temu je bil divji lovec. Neke mesečne noči je trčil z lovci skupaj. Planili so nad ogljarja in razvnela se je divja borba. Nazadnje so ga treščili čez pečino, da je med padcem odlomil vrh nekega drevesa, ki je rastle spodaj v globini. Niti dihnil ni več ogljar. Mesec je zatopil in solnce je vzšlo in deklica doma je venomer pogledavala skozi okno in čakala očeta.

Tedaj je šel počasnih korakov Precepov Janez mimo. Vedel je, kaj se je zgodilo in bi bil moral siroti sporočiti to vest.

Iz ogelnice je šinil moder plamenček. «Ne pogasi ga, Hilda,» je dejal Janez, «na vsem svetu mu ne sveti nobena druga luč.»

Hilda je razumela besede. Nič ni več pogledavala za očetom. Zaprla se je v ogljarsko kočjo in je jokala.

Čez nekaj dni je Janez spet prišel in dejal: «Hilda, zdaj ko nimaš več očeta, sem si mislil, bi morala imeti moža.»

Ne dolgo potem je šla Hilda z Janezom v njegovo hišo pod pečini. Leto za tem se jima je rodil deček, ki ga je mati za časa teh dogodkov še hranila na prsih.

Četrty prebivalec kočje je bil Janezov brat Jaka. Jaka je bil siromak. Ni pa vedel, kakšen velik siromak je; kajti bil je slaboumen. Bil je pokveka. Imel je kratek vrat in zelo dolge roke. Bil je že čez dvajset let star in še ni znal govoriti. Njegov glas je bil ko stokanje in hropenje. Edino besedo »Janez« je znal tako napol razumljivo izgovoriti. Z bratom je bival izza prvega dne svojega življenja skupaj v očetovi hiši. Z bratom je ujel prve postrvi v potoku, z bratom vred je videl zadnjo solzo v revščini in težavi umirajoče matere in čul besede blagoslova iz ust očetovih, ko se je ločeval s sveta. Tega brata, ki je bil njegovo edino in vse, je moral imeti Jaka neizrekljivo rad. Med delom mu je jemal najtežje posle izpod rok. Med komaj zadostnimi južinami, ki sta jih povživala kar na ilovnatem ognjišču, je vedno najboljšo zalogaje porival predenj. In ko je Janez pripeljal ženkico v hišo, se je Jaka blaženo smehljal, ko pa je videl Jaka novorojenčka, je stokal od radosti in je kar z obema rokama hlatal po tem premalem bitju.

Da bi hodil pokonci po dveh nogah, tega se Jaka tudi ni naučil. Rad in spretno pa je šel po vseh štirih ko domače in divje koze. V šali ga je nekoč nek lovec primerjal s kozlom. Jaka se je prijazno režal spričo tega. Zasmeh je smatral za laskanje; kajti z živalmi se je vedno rad družil. Precepovega Janeza pa je sramotenje zabolelo. V srcu, v očeh in v pesteh mu je zagomazelo: »Ti, lovec, kóga kaj briga mojega brata gorje?«

Lovec se je splazil proč in mrmral: »Takšne ljudje ne poznajo šale.«

Ko je napoljšala sveta nedelja in so počivali drvarski bati, se je odpravil Precepov Janez z ženo tja v oddaljeno gozdno vas, kjer je stala cerkev. Včasih sta se rada malce pomenila z ljubim Bogom. »Oče naš,« je dejal Janez in prav prisrčno sklenil hrapave, od smole črne roke, »ne govorim zavoljo sebe. Samo najino dete naj vzraste krepko in zdravo, da tako postane kdaj iz njega dober človek.«

Hilda pa se je okrenila k Marijinem oltarju: »češčena si Marija, in pa topel kožušček bi moj fantek pač potreboval za letošnjo zimo!«

Jaka pa ni šel nikdar tjakaj na vas. Vedno je doma varoval hišo in koze in se je po pobočjih okrog plazil po vseh štirih ter piskal ko divje koze in brlizgal ko srna.

Izmed vseh prebivalcev te divje pustnje se ni nikdar nobeden nikoli zavedal, da žive sredi veličine in veličastja prirode in da božanstvo vedno kleše okrog njih v delavnici stvarstva. Nikakega pogleda niso imeli za divjo vzvišenost okrog sebe. Le proti čeri, ki je zadržavala peščeno reko, so včasih pogledovali kvišku ubogi ljudje, toda tudi ne zato, ker je bil ta stolp kot nasip njihov varuh, ampak zaradi nečesa čisto drugega. Po svoje nazobčana in razbrzdana čer je namreč predstavljala ogromno podobo, sedeč ženski lik z otrokom v naročju.

»Tu je naša ljuba gospa z Jezuškom vzrasla iz zemlje,« se je glasila stara vera teh prebivalcev kamenitega dola. Tudi Precepov Janez jo je nosil v svojem srcu.

In res, ni bilo treba prav preveč domišljije za to. Skalnat stolp je bil kraljica nebeška z žezlom in rogljato krono. Iz doline gori gledana je sedela na prestolu in pestovala dete. (Dalje prihodnji.)

Kongres Glavne zadružne zveze.

V nedeljo je jugoslovensko zadružništvo praznovalo v Ljubljani pomemben praznik desetletnice obstoja Glavnega zadružnega saveza, ki predstavlja vrhovno organizacijo zadružništva v naši državi. Iz vseh krajev naše države so prispeli predstavniki zadružnih organizacij, da v središču Slovenije, kjer je zadružništvo doseglo najvišje stanje razvoja, proslavijo ta pomembni jubilej.

Kot prvi referent je poročal na kongresu tajnik glavnega zadružnega saveza inž. Ivan Varga o ustanovitvi in o desetletnem delovanju Glavnega zadružnega saveza.

O *zadružnem zakonodajstvu* je nato referiral dr. Joža Basaj. Uvodoma je omenil, da je razvoj zadružništva v prvi vrsti odvisen od naklonjenosti in dobre zakonodaje. Pokazal je prve velike uspehe zadružništva v Angliji, ki je klasična dežela konsumnih zadrug, kakor tudi nemškega zadružništva, kjer so se na podlagi dobre zakonodaje v prvi vrsti razvile kmetijske in kreditne zadruge. Uspehi Anglije in Nemčije pa so bili le mogoči, ker je bilo tam zadružništvo takoj v početku postavljeno na zdravo podlago in je zadružna zakonodaja dala zadrugam popolno svobodo v svojem udejstvovanju. Francija še ni ustvarila posebne zadružne zakonodaje, zato pa tam zadružništvo, osnovano v obliki miniaturnih delniških družb, ni moglo pognatih globljih korenin. Izenačenje zadružne zakonodaje v naši državi je nujno potrebno. Dobiti moramo enoten zakon o gospodarskih zadrugah, ki bi veljal za vse zadružne oblike. Zadružništvo se mora razvijati iz lastne inicijative naroda. Vsak poizkus inicijative od strani države privablja v prvi vrsti nesolidne elemente, katerim ni toliko na delu za skupne koristi. Potreben je minimum formalnosti, stroškov in uradnih poslov pri ustanovitvi, kakor tudi pri delovanju zadrug. Zadružništvo se ne sme zanašati na tujo pomoč, ker je to protivno zadružni ideji o samopomoči, zato tudi ne zahteva državnih milijonov. Pač pa so mu potrebne razne davčne, taksne in poštno ugodnosti.

O *zadružnem šolstvu* je referiral inspektor kmetijskega ministrstva g. Miloš Štibler. Povdaril je, da zadružništvo ni morada izum kakega posameznika, temveč je logična posledica sodobnih socialnih razmer v zvezi s takozvanim kapitalističnim gospodarstvom. Že v drugi polovici preteklega stoletja so se z zadružništvom pričeli resno baviti odlični znanstveniki, ki so ustvarili podlago današnjemu zadružnemu sistemu. — Znanstveno proučevanje zadružništva je v resnici veliko pripomoglo k razvoju zadružne misli ter si je ustvarilo podlago za današnji nauk o zadružništvu. Danes ni naroda z dobrim in razvitim zadružništvom, ki ne bi imel stalnih zadružnih šol, bodisi nižjih ali višjih, kjer se poučuje tako poslovna kakor tudi idejna stran zadružništva. Zadružno šolstvo je močno razvito pri Čehih, Nemcih in Avstrijcih, pa tudi v naših sosednih Romunih in Bolgarih je že precej napredovalo. V naši državi se danes zadružništvo poučuje na pravnih in poljedelskih fakultetah v Beogradu in Zagrebu, pa tudi pokret za ustanovitev nižjih zadružnih šol je v zadnjem času naglo napredoval. Poleg nižje zadružne šole v Ljubljani, ki obstoja že 20 let, se imajo v kratkem ustanoviti nižje zadružne šole v Zagrebu, Beogradu, Skoplju in Sarajevu. Priprave se vršijo tudi za ustanovitev višje zadružne šole v Beogradu, ki jo je kmetijski minister dr. Frangeš že v načelu odobril. Zadružne šole niso samo potrebne, da dobio posamezne zveze dobre uradnike; tudi državna in samoupravna oblastva bi morala pri namestitvi uradnikov v prvi vrsti gledati na absolvente zadružnih šol. Zadruž-

ništvo pa bi se moralo kot poseben in važen predmet predavati tudi na vseh učiteljskih in na kmetijskih, trgovskih in bogoslovnih šolah, kajti poznavanje idejne in poslovne strani zadružništva ter zadružne zakonodaje je za absolvente teh šol, ko stopijo v življenje, velike važnosti. Inicijativa za osnovanje zadružnih šol gre predvsem zadružnim zvezam, vendar pa mora v tem pogledu sodelovati tudi država.

Kot zadnji je referiral g. Marin Glavina, ravnatelj Saveza agrarnih zajednic v Vojvodini, in sicer o *življenskih problemih našega agrarnega zadružništva*. V svojih izvajanjih je najprej poročal o velikih težkočah, ki so nastale po dodelitvi zemlje raznim dobrovoljcem četnikom, optantom, emigrantom in sirotam. Zemlja se je delila brez ozira na to, ali ima dotični interese potrebno sposobnost, kakor tudi orodje, seme, živež za zimo itd. V kratkem smo imeli 30.000 rodbin kolonistov brez krova, brez živeža in brez orodja. Po naredbi iz leta 1922. so si kolonisti kmalu pričeli ustanavljati agrarne zajednice, ki so se po prvih težkočah združile v zveze, na kar je šele v resnici pričelo delo. Uspehi teh agrarnih zajednic so že danes zelo lepi. V nekaj letih je bilo z malenkostno državno pomočjo zgrajenih v naši državi že 14.600 poslopij kolonistov, ki predstavljajo ogromno vrednost. Največje zasluge za te uspehe pa imajo savezi agrarnih zajednic, ki dajejo posameznim članicam inicijativo in navodila.

Resolucije.

Po končanih referatih so bile prečitane resolucije, ki so bile sprejete brez debate.

Vsebina teh resolucij je v glavnem naslednja: Kongres apelira na sedanjo upravo Glavnega zadružnega saveza, da dalje energično vztraja v izvajanju svojih nalog, zlasti v pogledu inicijative za osnovanje potrebnih ustanov in za reorganizacijo sedanjih. Kongres je uverjen, da moreta biti le samopomoč in lastna inicijativa sigurna temelja za krepak razvoj zadružništva, pri čemer apelira na podporo javnosti in kraljevske vlade. Kongres prosi kraljevsko vlado, da se po tolikih naporih uzakoni enoten zadružni zakon za vse vrste zadrug, ki naj uveljavi načelo: »Zadružništvu prosto pot«; dalje prosi, da se ukine šestodstotni rentni davek za naložbe zadružnih zvez pri bančnih zavodih in da se tudi vloge pri reifaisenskih posojilnicah oprostito rentnega davka; pomoč zadružništvu naj se še nadalje vrši potom oprostitve od davkov ter taksnih in poštinih pristojbin, poleg tega pa naj se zadrugam dá še prednost pri državnih nabavah. Kongres smatra, da je neobhodno potrebno, da se osnuje potrebno število nižjih zadružnih šol in visoka zadružna šola v Beogradu. Dalje zahteva, da se spremeni zakon o osnovanju agrarnih zajednic in da se čim prej uredi vprašanje agrarne reforme. Kongres je bil zaključen ob pol 2. popoldne.

Popoldne so udeleženci kongresa posetili kulturno in gospodarsko razstavo »Ljubljana v jeseni« odnoso zadružno razstavo, danes pa si bodo v štirih velikih avtobusih ogledali našo Gorenjsko in njene vzorne zadružne naprave.

Šolska vodstva se opozarjajo, da ima mladina pri skupnem posetu pod vodstvom učiteljskega znižano vstopnino za obisk jesenske velesejske prireditve »Ljubljana v jeseni«, ki se vrši od 31. avgusta do 9. septembra t. l. Predmet velikega zanimanja šolske mladine pa bo brezdvomno razstava društva Zoo »Fauna v Sloveniji«, kjer bodo vsi plazilci, ribe in ptiči naših krajev razstavljeni živi,

Razstava moderne trgovine, pivovarsko - sladarska in razstava moderne žene v Brnu.

Že lansko leto je pokazalo Brno, glavno mesto Moravske in trgovsko kot industrijsko središče Češkoslovaške, da ima vse predpogoje za prirejanje razstav. Ne le geografska lega in ogromna koncentracija vse mogoče industrije in trgovine mu daje to mogočnost, ampak pred vsem velika požrtvovalnost najuglednejših mož iz trgovskih in industrijskih krogov kakor tudi vseh vrst kulturnih in socialnih delavcev. Že z jubilejno razstavo, ki se je vršila lansko poletje, so pokazali svojo neutrudljivost, ogromno voljo, veliko disciplino in globok čut za estetiko in harmonijo.

Kdor je videl druge, velike svetovne razstave in obišče tudi brnsko, ga prevzame na prvi pogled že prostor, kjer se razprostira razstava, in najmodernejša kot zelo ukusna razvrstitev razstavnih paviljonov. Pred vsem je tu ogromna, železobetonska rotunda, ki obsega 16.000 kv. metrov. Okoli nje je pa razvrščenih še 16 večjih in manjših paviljonov. Prostor med njimi pa krasi okusne vrtno gredice, senčnati zelenobeli drevoreli, dve veliki umetni jezera z visokimi vodometi, ki očarajo zvečer gledalca s svojimi fantastičnimi barvami. Kot bi padali dragoceni kameni z neba, se vrača voda v milijonih srebrnih, modrih, rdečih, zelenih in mnogih drugih barvah v jezero.

A notranjost razstave? Vzorni red, okus, harmonija in praktičnost si podajajo vsepovsod roke.

* Prvi del te ogromne razstave tvori moderna trgovina. Ta ne prikazuje samo današnje stanje češkoslovaške trgovine, ampak tudi inozemske, tako, da se lahko lepo primerja razvoj trgovine v češkoslovaški in drugih državah.

Predvsem je tu cela ulica najmodernejših urejenih trgovin z luksuznimi ali zelo okusnimi izložbami. Njih notranjost pa kaže vso praktičnost in higijeno modernih trgovskih prostorov.

V trgovini igrajo transportna sredstva veliko vlogo in zato vidimo tu razstavo železnic, ladij in pošte. To vse je razvrščeno po raznih oddelkih v zelo preglednem in poučnem redu. Ne manjka tu niti trgovskih čekov, borznih poročil in obširne trgovske literature.

Da je pa popolnost še večja, so povsod plastično izdelane statistike, ki nam prikazujejo razne uvoze in izvoze kot napredek češkoslovaške trgovine. Tak način statistike tvori harmonično celoto z razstavljenimi predmeti in številke gledalca niti najmanjše ne utrudijo.

V drugem delu je pivovarsko-sladarska razstava, ki zavzema preko 3000 kv. metrov površine. Ta del ima popolen mednarodni značaj, kajti tu razstavljajo poleg češkoslovaških pivovaren še dve veliki monakovski firmi. Tu vidimo, kako se pripravlja ječmen za sladovno, kako se ga s strojem čisti in sortira. Nadalje, kako se proizvaja slad in razni medicinski proizvodi iz njega, kakor tudi njih uporaba.

Trije ogromni kotli seznanijo obiskovalca s kuhanjem piva. Zelo zanimiv je stroj, kateri čisti, polni in čepi pivske steklenice. Umazane steklenice se dajejo postopno po 8 kosov v stroj, kjer se očistijo znotraj in zunaj. Nato privede transportni pas steklenice pred motno stekleno steno, kjer se vidi s pomočjo silne električne luči, je li steklenica še nečista. Ta se odstrani, ostale, čiste, pa nosi transportni pas dalje do stroja, kateri jih napolni, začepi in prilepi na nje primerno etiketo.

Ves ta ogromni stroj, pravzaprav kom-

binacija več strojev, ki je proizvod češkoslovaške tovarne, očisti, napolni in začepi 40 tisoč steklenic v 10 urah. Seveda ne manjka tu raznih naprav za čiščenje sodov in merjenje njihove tesnosti, kako tudi modernih higijeničnih točilnic.

Ko si ogledamo vse te najmoderneje naprave, nas zanima tudi zgodovina pivovarstva. Tudi ta je tu okusno prikazana. V različnih modelih vidimo, kako so kuhali pivo Egipčani 4500 let pr. Kr., kako so ga kuhali v srednjem veku, kako ga kuhajo zamorci itd.

In zopet nas pouče nazorne statistike o vsem ogromnem napredku te važne industrije. Ne manjka tu niti oddelka, ki dokazuje, kako koristi pitje piva zdravju.

Da bi pa prišli na svoj račun tudi ti, kateri so za prohibicijo, je tu oddelek, ki poučuje gledalca v tem važnem socialnem vprašanju.

Zelo zanimiv je tudi tretji del razstave, ki nam prikazuje moderno ženo. Tu vidimo ženo v šoli, v poklicu, kot gospodinjo itd. K življenju današnje žene spada tudi telesna vzgoja in v tem pogledu nam daje razstava mnogo lepih in poučnih nasvetov. Okus in umetniški čut moderne žene se vidi na izloženih predmetih iz keramike, steklarstva, v raznih ročnih delih, v slikarstvu, literaturi itd. Tudi socialna skrb za ženo in otroke ima tu svoj obširen prostor. V kratkem: vse, kar rabi današnja žena za svoje duševno in telesno življenje v šoli, poklicu in gospodinjstvu, je razstavljeno tu v preglednem in okusnem redu.

V. S.

X. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo o stanju hmeljskih nasadov. Zalec v Savinjski dolini, dne 28. avgusta 1929. Obče obiranje hmelja, ki se je pričelo 16. avgusta, je v polnem teku. Zaradi pomanjkanja obiravcev in zbog nizkih cen ostali bodo nekateri nasadi neobrani. Dosedaj obrano blago je lepo zelene barve in dobre, do prav dobre kakovosti. Le sporadično se nahajajoči pozni hmelj je postal vsled peronosporne tik pred okubuljenjem rjav in je torej uničen. V zadevi kupčije se ne more nič kaj poročati. Posamezne bale so bile kupljene v svrhu vzorcev po 10—15 Din za 1 kg. — Društveno vodstvo.

O potrebi mlekarskih strojev za male in večje kmetije. Pri tem mislim v prvi vrsti na posnemalnike. Dasiravno so posnemalniki že davno preplavili cel svet, moram priznati, da je še posebno pri nas pomanjkljaj teh na polju umnega gospodarstva potrebnih strojev za malega kakor večjega posestnika. Prepričan sem tudi, da so ti stroji nekaterim posestnikom še popolnoma neznan. Kmetovalec, ki stremi za tem, da mu mleko njegovih krav dá čimveč dohodkov, ne bo dolgo premišljeval o

nabavi tega stroja, ki je za kmeta neobhodno potreben. Posebno danes, ko je veliko povpraševanje po dobrem čajnem maslu in so cene čajnega masla naravnost visoke (40 do 45, celo do 50 Din za kg), se dobro izplača nabava omenjenega stroja. Posnemalnik je naravnost božji blagoslov v hiši kmetovalca, ker mu vedno donša v hišo denar! Zpomniti si je treba, da dosežemo dobro čajno maslo edino le z dobrim mlečnim posnemalnikom. Mlečnih posnemalnikov imamo več vrst. V zadnjem času so posebno zasloveli širom sveta takozvani posnemalniki »Diabolo«, to so posnemalniki iz Stockholma, Švedske, katerih glavno zastopstvo za Slovenijo, Hrvaško in Srbijo ima tvrdka Ljudovít Klein v Zagrebu, Račkoga ulica 5. Med prav dobre posnemalnike bi prišteval v prvi vrsti kot kmetijski strokovnjak »Diabolo«-posnemalnike, s katerim sem obratoval že celo v omskem in tomskem okolišu v Sibiriji kot 6-letni vojni ujetnik. Sibirjaki so s temi stroji nad vse zadovoljni iz razloga, ker so zelo precizno izdelani, med tem pa zelo enostavno lahki za temeljito čiščenje, kar je glavnega pomena pri teh strojih. »Diabolo«-posnemalnik posnema strogo, kar je isto velikega pomena posebno tam, kjer se ta obrat vrši v večjem obsegu. Omenjeni stroji se dobijo tudi na mesečne (male) obroke. Kmetovalec izplača stroj brez vsakih težkoč, ker mu potreben denar sam posnemalnik zasluži v kratkem času. Posebno bi priporočal za našega malega in srednjega kmetovalca »Diabolo«-ročno mlekarno, ki je kombinacija ročnega posnemalnika in stroja za surovo maslo s skupno pločevinasto posodo. Vsled ženjalne konstrukcije je glede nabave zelo poceni. Za posnetje 65 litrov mleka na uro stane 1980 Din, za 120 litrov pa 2350 Din. Za večje obrate ima glavno zastopstvo na razpolago seveda še večje posnemalnike celo na električen pogon. Kmetovalec! Ne pozabite ob priliki obiska ljubljanskega velesejma si ogledati te praktične stroje »Diabolo«-posnemalnike. Zahtevajte od tvrdke vsa pojasnila! — A. Zdošek, kmet. strokovnjak.

Cene masti in cene prašičev. Zaloge masti so prazne in se trguje samo z mastjo dnevnega klanja. Večje tvrdke delajo na ta način, da pošiljajo meso na dunajski trg in ga prodajajo 1 do 2 Din ceneje kakor je tržna cena, zgubo pa pokrijejo pri ceni masti, vsled česar so cene masti poskočile. Uvoz ameriške masti je prestal in je vsled tega povpraševanje po domači masti veliko večje. Za vagonsko robo se plača 24 do 26 Din, v sodih po 200 kg stane 27 Din, v sodih po 100 kg 28 Din. — Cene svinjam so v porastu. Sodeč po prilikah se bodo te cene vzdržale do konca oktobra. Do tega časa je potrošnja vedno večja, pozneje pa, ko bo nastopilo hladno vreme, začnejo velika klanja po tovarnah za salame in narašča zaloga, potroši se pa manj, zato je

pričakovati padec cen. Ker bo koruza izredno uspela in je cena koruzi nizka, je pričakovati, da se bo izredno veliko redilo svinj, pa se vsled tega pričakuje padec cen prašičev in masti v zimskih mesecih.

Mariborski trg, dne 24. avgusta 1924. Perutnina se je prodajala: piščanci po 30—50 dinarjev, kokoši 40—50, race in gosi 60—100, domači zajci 15—30 Din komad. — Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, cvetlice. Cene krompirju 6—7 Din za mernik (7½ kg), oziroma 1-50—2 Din kg, paradižnikom 2—3, zeleni papriki 8, hrenu 10 Din za kg, glavni solati 0-50—1-50, ohrovu 1—1-50, karfijolu 1—3, kumarcam 0-50—1-50, buči 1—2 Din za komad, čebuli 4, česnu 16 Din za kg, grahu luščenemu 2 Din za liter, fižolu v stročju 1, špinaci 1 Din za kupček. Sadju: jabolkom 4—8, slivam 4—10, češpljam (prvim) 10, breskvam 18—20, hruškam 3—8, orehom luščenim 48, smokvam 8—10 Din za kg, limonam 1-25—2, oranžam 3—6 Din za komad. Cvetlicam 0-25 do 3, z lonci vred 10—50 Din za komad. — **Seno in slama na mariborskem trgu.** Kmetje so pripeljali v sredo 21. avgusta t. l. 14 voz sena in 6 voz slame; v soboto 24. avgusta pa 12 voz sena in 5 voz slame na trg. Cene so bile: senu, ki se je podražilo, 65—100, slami pa 45—55 Din za 100 kg.

Živinjski sejem v Ptujju. Na živinjski sejem v Ptujju 20. avgusta je bilo prignanih 513 glav goveje živine, od tega 225 krav, 75 telic, 154 volov, 32 juncev, 27 bikov in 86 konj, ki so notirali: krave 4—7-50, telice 7—9, voli 8 do 10, junci 7—9, biki 6-75—8-75 Din za kg žive teže. Konji 1000—4000, žrebeta 350 do 2000 Din za komad. Prodanih je bilo 213 glav goveje živine in 42 konj. — Na svinjski sejem 21. avgusta je bilo pripeljanih 211 glav svinj, cena je bila 10 do 14 Din za kg žive teže, za praseta 100—300 Din komad. Prihodnji živinjski sejem se vrši 3. septembra t. l.

Umetna gnojila in njih uporaba. Tako je naslov poljudni knjižici, ki jo je izdala Delegacija proizvajalcev čilskega solitra in jo brezplačno dopošlje vsakemu kmetovalcu, ki se zanjo priklasi. Slovenski kmetje uporabljajo že desetletja razna umetna gnojila, ker so se prepričali o njih učinkovitosti. Navzlic temu jih je mnogo med njimi, ki še nimajo pravega pojma o njih bistvu in pravilni uporabi. Ta drobna knjižica jim nudi kratka navodila in pojasnila o mnogih vprašanjih, o katerih si mora biti kmet na jasnem, preden se hoče poslužiti teh v modernem kmetijstvu najnuj potrebnih pripomočkov za zvišanje zemeljske produkcije. V njej je opisano bistvo umetnih gnojil, prehrana rastline, pridobivanje in uporaba čilskega solitra, način izvedbe gnojilnih poskusov in nekaj takih zgledov. Ta zvezek bo dobro došel vsakemu kmetu, ki se hoče poučiti o predmetu in pravilno uporabljati ta sredstva za povzdigo svojega gospodarstva. Slovenski kmet bo rad segel po njej, saj jo dobi brezplačno, če se pisмено obrne na Poddelegacijo proizvajalcev čilskega solitra v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 1/II. Ta podaja vprašalcem tudi razna strokovna pojasnila, knjižice, letake o čilskem solitru in o vseh drugih umetnih gnojilih.

Naročajte »KmetSKI list«!

K
O
S
E

la **KRANJSKE OBLIKE**
turške, à la peklen-
ske in „VULKAN“
(z garancijo) **brusne kamne**
ter prvovrstne
ima v zalogi

„EKONOM“
Osrednja gospodarska zadruga
Ljubljana, Kolodvorska ulica 7

Hočete se osvoboditi svojega revmatizma, protina?

Trganje in bodenje v udih in sklepih, otečeni udje, skriviljene roke in noge, trganje in bodenje v raznih delih telesa, celo slabost oči so česte posledice revmatizma in protina, katerega je treba odstraniti, ker sicer bolezen vse bolj napreduje.

Jaz Vam nudim

zdravilno pijačo, ki razkaja sočno kislino, pospejuje izmeno snovi in izločenje, torej in takozvani univerzalni ali tajni lek, nego produkt, ki ga nam nudi sama mati narava za blagor trpečega človeštva.

Dam vsakomur brezplačno poskušnjo.

Pišite mi takoj, pa dobite iz mojih, v vseh deželah obstoječih skladišč poskušnjo zajedno s poučno razpravo. Sami se boste uverili o neškodljivosti tega sredstva in njegovem naglem delovanju.

August Märzke, Berlin-Wilmersdorf
Bruchsalerstrasse Nr. 5, Abt. 16.

Najboljši in najirpečnejši
šivalni stroji
in **KOLESA** so
GRITZNER
in **ADLER**
za dom, obrt in industrijo,
v raznih opre mah
Istotam švicarski
pletilni stroji **DUBIED**
Pisalni stroji **URANIA**

Ugodni plačilni pogoji. — Večletna garancija.
Tovarniška zaloga:
JOSIP PETELINC
LJUBLJANA, blizu Prešernovega
spomenika ob vodi.

Naročajte »KmetSKI list«!

**Jerenske setve rabijo
dušičnate hrane.**

Za njih gnojenje uporab-
ljamo najrajši
čilski soliter

ki je najbolj učinkovito dušičnato gnojilo. Njegova uporaba
je preprosta, učinek hiter in siguren. Trosi se po vrhu zele-
nih, toda ne mokrih rastlin. — Vsa pojasnila in navodila o
uporabi tega in drugih umetnih gnojil daje brezplačno:
Poddelegacija proizvajalcev čilskega solitra, Ljubljana,
Tavčarjeva ulica šte. 1/II.

POZOR! Kupujem POZOR!
vse vrste
DEŽELNIH PRIDELKOV
po najvišjih dnevnih cenah. — Imam
vedno v zalogi kalijevo sol, super-
fosfat (rudninc), trstje za strope (stu-
kadur) in priznano naj-
boljši trboveljski cement

Osvald Pengov, Ljubljana
Karlovska cesta 19, poleg dol. mostu

»**JAVA**« pšenična kava

je izvrstna, zelo redilna in okusna. Zahte-
vajte jo pri vseh trgovcih! Razpošiljamo jo
tudi po pošti v zavojih po 5 kg za 70 Din, če
se denar naprej pošlje, ali pa po povzetju za
75 Din. Povzetje je 5 Din dražje. Poštnino
plačamo mi. Vsakemu 5 kg zavoju »Java«
pšenične kave je kot darilo pridejana lepa
skodelica za kavo. Kdor pošlje 2 Din v znam-
kah, dobi vzorec 100 g »Java« pšenične kave
poštnino prosto. Sprejememo za vsak večji
kraj zastopnika. — Prižena kafe »Java« k. d.,
Beograd, Lemina ul. 11/8.

Hranilnica

za vsako gospodinj

so **WECK-ove** priprave za
vkuhanje. Tisoči gospodinj
Vam to potrdijo.

Glavna zaloga **WECK** za celo državo
pri tvrdki **FRUCTUS, Ljubljana**
Krekov trg 10 Zahtevajte cenik

Fabiani & Jurjovec

Ljubljana, Stritarjeva ulica 5

— Velika zaloga —
SUKNENEGA BLAGA
za moške in ženske oble-
ke. Lepa izbira svilenih
rut in šerp. Krojači in
šivilje, pišite po vzorci!

**Laneno olje, firnež, emajlne
in ostale lake, oljnate barve**

in vse v stroko spadajoče blago kupite
dobro, solidno in po zmernih cenah pri

MEDIĆ-ZANKL, d. z o. z. tovarna olja, firneža, laka in barv
Ljubljana-Medvode. Lastnik Franjo Medić.

Podružnica Maribor - Novi Sad.

»ILOVAC«

Tvornica glinastih
strešnikov in opeke

Fröhlich & Bichler

Karlovac

➤ Dnevna produkcija 100.000 komadov strešnikov in opeke. ➤

Proizvajanje vseh vrst opeke in strešnikov ter vseh glinastih predmetov kakor
tudi ploščice za tlake. Posebno se priporočajo **falcovani in dvakrat falcovani**
strešniki v dovršeni obliki ter po zelo ugodnih cenah. Kvaliteta sidne in strošne
opeke je strokovnjaško priznana, kot najboljša v državi.

Dobavlja se franco na vsako postajo.

Generalno zastop-
stvo za Slovenijo: **»EKONOM«** Ljubljana
Kolodvorska 7

**Pomočnika
in vajenca**

za mizarstvo obrt
sprejem v trajno
delo z vso oskrbo v
hiši. Mizarstvo Ivan
Svete, Tomišelj p. Ig.

**Viničar
se išče**

na večje posestvo in
vinograd v Haloze s
1. novembrom s 3 do
4 delavskimi močmi.
Ugodni pogoji. — Do-
pise pošliti na upra-
vo »Kmetškega lista«
v Ljubljani

**PROMETNI
ZAVOD ZA
PREMOG**

LJUBLJANA

predeje po najugodnejših cenah samo na debelo!

Premog, domači in inozemski za
domačo kurjavo in industrijske svrhe.
Kovaški premog vseh vrst.
Koks, livarniški, plavžarski in plinski.

Briketi.

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG
D. D.

LJUBLJANA, Miklošičeva c. 15/1.

»Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu
KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

Račun poštne hranilnice šte. 14.257 REGISTROVANA ZADRUGA Z NEOMEJENO ZAVEZO Brzjav: »KmetSKI doma Telefon 2247

v **LJUBLJANI, Tavčarjeva (Sodna) ulica 1**

Vloge na knjižice in tekoči račun obrestuje po 6%,
pri trimesečni odpovedi po 7%, brez odbitka davka na rente

➤ **STANJE VLOG 25.000.000 DINARJEV.** ➤
JAMSTVO ZA VLOGE presega večkratno vrednost vlog

Strankam nudi brezplačno poštne položnice za nalaganje denarja. — Vlošne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinitvenja obrestovanja.
POSOJILA daje proti poročtvu, na vključbo in proti zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tek. računu pod najugodnejšimi pogoji.

BLAGAJNIŠKE URE: Ob delavnikih od 8 — 12% in od 3 — 4%, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8 — 12%.

Podružnica v Mariboru, Slomškov trg 3, prtiličje, poleg stolne cerkve.